

24.24x31.32	31	46	עמוד	לאשה	13/08/2012	33274499-1
טל איטקין עורך די - 87910						

חדר משלך

מה שטוב לנשים, מה שרע לנשים וכל מה שבאמצע

צילום: Shutterstock

על פי הדין העברי, במקרה גירושים האב הוא זה שנושא באופן בלעדי בתשלום המזונות. פסיקה חדשה, שקבעה כי אם תשלם מזונות לאב שמגדל את בנם, מעוררת חשש אצל ארגוני הנשים. האם יש סיבה לדאגה?

**יכול
להיות
שגם את
תידרשי
לשלם**

דמי

מזונות?

20.93x28.59	32	46	עמוד	לאשה	13/08/2012	33274503-7
טל איטקין עורך די - 87910						

מאת שרון רופא־אופיר

לפני כחודשיים נפל דבר, שופטת מכית משפט לענייני משפחה בחיפה פסקה כי אם לילד בן 13 תשלם מזונות לאביו המגדל אותו. על פי ההחלטה תפקיד האם מדי חודש בחשבון הבנק של אבי בנה 1,200 שקל, וזאת לאחר שהשופטת בדקה ומצאה כי השניים משתכרים באופן שווה.

החלטתה של השופטת מאידה זרקור על נושא תשלום המזונות בישראל. זו הפעם הראשונה שבית משפט לענייני משפחה מקבל החלטה כזו, והתקדים ארגוני הנשים, לבין הגברים הנושאים באופן בלעדי בנטל תשלום המזונות. תואמת את רוח התקופה ואת השינויים שחלו עם השנים. מאידך, אומרים המתנגדים לשינוי בנושא המזונות כי השינויים שחלו בחברה שלנו אינם כה מרחיקי לכת והחלטת השופטת היא ירייה ברגליהן של הנשים. "יפה לתאר שינויים ותמורות מקדמות שוויון, אבל צריך לשים לב הלכה למעשה אם אנחנו לא מחטיאים את המטרה ומייצרים שוויון לכאורה במקום שבו נסייכות החיים מראות אהרת. נסיכות החיים מלמדות אותנו שפעמים רבות, גם כאשר האב מעורב, אכפתי ודומיננטי בחיי הילדים, תפקידה של האם נשאר התפקיד המרכזי שיש לגבות אותו ככל התמיכה - והתמיכה היא כספית", אומרת עו"ד גלית צ'רבינסקי, מנהלת הלשכה המשפטית של נעמת במרחב חיפה והקריות.

כדי להבין על מה המהומה, נסביר כי תשלום המזונות על פי הדין העברי מוטל באופן בלעדי על כתפיו של האב, המחויב לספק את הצרכים ההכרחיים של ילדיו עד הגיעם לגיל 15. ההיגיון שעמד מאחורי ההלכות שנקבעו היה קשור במציאות החיים ההיסטורית שבה האם הייתה המגדלת העיקרית של ילדיה, והאב היה המפרנס היחיד והנושא בנטל, ומכאן שאם החליטו ההורים להתגרש הרי שהילדים יועברו לחזקתה של האם ואילו האב יוסיף לעמוד בנטל פרנסת המשפחה שהתפרקה. "הדין העברי, הקובע כי תשלום המזונות יוטל על כתפי האב, מתבסס על ניסיון חיים - ועל אף השינויים שהלו אינו תלוש מהמציאות גם היום. אני חוששת שבאצטלה של שוויון מנסים לקדם יסודות שבי פועל יביאו רק להרעה כלכלית, להחלשה של הצד החלש ולחזיון הצד החזק, ולא ישנו באמת סדרי עולם", אומרת עו"ד צ'רבינסקי. בניגוד גמור לדעתה עומדת עו"ד טל אטקין, שייצגה את האב כתביעה. "בהתחלה אמרתי ללקוח שלמרות שאני משוייכנעת כי הוא צודק, יש סיכוי גדול שבית המשפט ידחה את הבקשה. הגשתי בכל זאת את התביעה לבית הדין, כי כיום כשמדברים על משמורת משותפת ואבות שנוטלים חלק בגידול הילד באופן משמעותי, לא ניתן להתעלם מהשאלה האם באמת חלה חובה על האב לשאת באופן בלעדי בתשלום דמי המיזונות". אטקין, עו"ד לענייני משפחה מחיפה, נימקה בכתב התביעה מדוע לדעתה יש להטיל על האם את חובת תשלום המזונות. לדבריה,

◀ המשך

מזדונות?

11.68x26.07	33	עמוד 46	לאשה	13/08/2012	33274567-7
טל אטקין עורך די - 87910					

והמשך

הילד גדל בבית אביו מאז היה בן שמונה, בנוסף טענה כי האם, עורכת דין תושבת אזור הצפון בשנות הארבעים לחייה, משתכרת יותר מהאב. אביו של הילד, בשנות החמישים לחייו, עובד כנהג הסעות עצמאי, ולטענת עו"ד אטקין לאם לעומתו ישנם נכסים ויכולת השתכרות עתידית גבוהה יותר.

האם מצדה טענה כי על התביעה להידחות שכן על פי הדין העברי גם אם נמצא בנה במשמורת של אביו חובת תשלום המזונות חלה עליו.

להפתעתה של עו"ד אטקין בחרה השופטת אלון לקבל את התביעה, ובאופן תקדימי לחייב את האם בתשלום דמי המזונות. בנימוקים להחלטתה כתבה כי יש להביא בחשבון את התמורות הכלכליות והחברתיות שחלו בתא המשפחתי המסורתי, "כשם שבחיי נישואים חולקים ביניהם בני הזוג את הוצאות המשפחה במשותף בהתאם להכנסותיהם ולחלוקת התפקידים ביניהם, כך יש גם לשמור על הרצף שעה שמתפרק התא המשפחתי". בנוסף פסקה השופטת כי האם תעביר תשלום רטרואקטיבי מיום הגשת התביעה שנתיים קודם לכן, ועד לפס"ד, בחשבון חיסכון שייפתח על שם הילד, ואותו יודשה לפתוח בהגיעו לגיל 21. "הופתענו מאוד כי זו הפעם הראשונה שקור רה רבד כזה, אני מקווה שהחלטתה של השופטת תיתן פתח לבאות ותביא לשינוי המיוחל", אמרה עו"ד אטקין.

מחכים להחלטת הוועדה

כדי להבין אם נחוץ שינוי ומה היא הנוסחה הנכונה לתשלום דמי המזונות, הקים משרד המשפטים כבר בשנת 2006 ועדה לבחינת הנושא. בראש הוועדה ניצב פרופסור פנחס שיפמן, משפטן ומומחה בולט בתחום דיני המשפחה. שיפמן התבטא בעבר ואמר כי נקודת המוצא היא ששני ההורים צריכים לשאת באחריות משותפת לילדיהם, ולכן יש לקבוע נוסחה קבועה בחוק לקביעת תשלום דמי המזונות. הנוסחה, על פי שיפמן, תתבסס על יכולתם הכלכלית של הורי הילד ומידת הטיפול שלהם בו.

עד שיוגשו המסקנות, תיוותר בעינה המחלוקת בשאלה מהי הנוסחה הנכונה לתשלום דמי המזונות, והאם סך התשלום צריך להיות מוטל על כתפי האב. בארגוני הנשים חוששים שהחלטות הוועדה יחלישו את הנשים ויחזקו את הצד החזק ממילא, בעוד בארגוני הגברים מקווים שיקיץ הקץ על חוסר השוויון בהגדרתם, בנטל תשלום דמי המזונות.

"כולנו מצפים למסקנות הוועדה ומקווים שתיקח בחשבון את כל הפרמטרים", אומרת עו"ד צ'רבינסקי. "גם היום, בעידן המודרני, ברוב הפעמים הילדים נמצאים אצל האם ורוב הנטל מוטל על כתפיה, עובדה המקטינה את אפשרויות ההשתכרות שלה והקידום שלה. נכון שכיום לנשים יש יותר נגישות למעגל העבודה, מה שלא היה קיים בעבר ולכן לא בא לידי ביטוי בדין העברי, אך עדין קיימים אי שוויון ופערי השתכרות ניכרים בין גברים לנשים. אנחנו סבורות כי יש לבחון כל מקרה לגופו ומקוות שפסק הדין של השופטת לא יוחל באופן גורף".

עו"ד אטקין מקווה כי הוועדה תתייחס לתמורות שחלו. ב"מקרים רבים מטילים חבות מוחלטת לתשלום דמי המזונות על אב שמרוויח משכורת ממוצעת, ומנגד ניצב בת אם שמרוויחה פי שלושה ממנו. במקרה כזה האם לא באמת זקוקה לסכומים שנקבעים כדי לגדל את הילד, על אחת כמה וכמה אם ניקח בחשבון את העובדה שכיום הסדרי ראייה קלאסיים כוללים שהות ממושכת של הילד בבית האב, וזוגות רבים בוחרים במשמורת משותפת, ועדיין באורח אבסורדי האב חייב להעביר תשלום מזונות בעבור ילדיו לידי האם. אנחנו חיים היום בתקופה אחרת לגמרי מן התקופה שבה נקבעו ההלכות האלה. ההחלטה של השופטת הייתה החלטה אמיצה ואני מקווה שגם הוועדה לא תחשוש להביא מסקנות התואמות את רוח התקופה הקיימת היום". ■

עו"ד טל אטקין,
שייצגה את האב בתביעה:

**"כיום, כשיש אבות
שנוטלים חלק משמעותי
בגידול הילד, לא ניתן
להתעלם מהשאלה האם
באמת זו חובתו הבלעדית
של האב לשאת בתשלום
דמי המזונות"**